

מאות אלפי מפגינים בכיכר תחריר שבקהיר, 2011
צילום: Mona sosh

המסע אל האביב הערבי שורשיה הרעיוניים של הטלטלה המזרח תיכונית בהגותם של ליברלים ערבים

דוד גוברין

מאגנס, תשע"ו, 340 עמ'

תביעותיהם של אינטלקטואלים ליברלים, אישי ציבור וגורמי אופוזיציה משליטי מדינות ערב ליישום רפורמות פוליטיות ולקידום תהליכי דמוקרטיזציה הלכו וגברו במפנה המאות העשרים וה-21 עד שהביאו לטלטלה כוחנית ואלימה שפקדה את המרחב הערבי כולו. 'האביב הערבי' – 'אל-רביע אל-ערבי' – הוא הכינוי שניתן לגל זה של התקוממויות, הפגנות ומחאות בהיקף חסר תקדים שהחלו בתוניסיה בדצמבר 2010 וסחפו את מדינות האזור. שם זה ניתן בזיקה ל'אביב העמים' אשר התרחש ב-1848 וחולל שינויים פוליטיים וחוקתיים ניכרים באירופה במחצית השנייה של המאה ה-19. תרומה נכבדה לאירועי האביב הערבי העניק השיח הליברלי על רפורמות פוליטיות ועל תהליכי דמוקרטיזציה במדינות ערב בשלושת העשורים האחרונים, שיח שהתעצם

כוללת בין השאר מנהלים של מכוני מחקר, עורכים של כתבי עת, סופרים, פובליציסטים, אנשי אקדמיה ופעילי ציבור הרואים את עצמם כממשיכי דרכם של הליברלים הערבים שפעלו בשלהי המאה ה-19 ובראשית המאה העשרים. הם פועלים – מי בארצותיהם ומי מן הגולה – לשינוי המערכות הפוליטיות בארצות ערב ולאיימוץ דפוסי תרבותיים חדשים, ומציגים השקפה רציונלית המבוססת על חזון של מדינה אזרחית, חילונית ודמוקרטית, בניגוד לחזון המדינה האסלאמית או לחזון מדינת הלאום הערבית. הספר בוחן גם את המכשולים הרבים העומדים בפניהם, ואת תפקידה המרכזי של מצרים בעיצוב השקפות ליברליות בעולם הערבי.

בעקבות שורה של אירועים ותהליכים מכוונים מאז ראשית שנות התשעים של המאה הקודמת: קריסת המשטרים הקומוניסטיים במזרח אירופה, סיום המלחמה הקרה בין הגוש המזרחי לגוש המערבי, מלחמת המפרץ הראשונה, תהליכי הגלובליזציה ומהפכת התקשורת והאינטרנט, המפנה החד במדיניות החוץ של ארצות הברית בעקבות הפיגועים שאירעו ב-11 בספטמבר 2001 והפלת משטרו של סדאם חוסיין ב-2003.

ד"ר דוד גוברין, מזרחן המשמש היום שגריר ישראל במצרים, בוחן בספר זה את התהליכים שהביאו לצמיחתה של קבוצת 'הליברלים הערבים החדשים'. קבוצה זו, שאינה מאורגנת וממוסדת,

הצרפתי'. היא מלווה בעשרות תמונות, רבות מהן מתפרסמות לראשונה, חלקן עתיקות וחלקן תמונות צבע שצולמו במיוחד עבור החוברת. בין האתרים הנסקרים בה: אכסניית נוטרדם והמוזאון לארכאולוגיה שהיה באכסניה, בית החולים סן לואי וציורי הקיר המיוחדים המצויים בו, בניין הקונסוליה הצרפתית, השער החדש, בית הספר הצרפתי בעיר העתיקה ומנזרים אחדים.

בתוך הביוגרפיה של השל, בתוך מכלול יצירתו, ובהשוואה לדברים שכתבו על התפילה הוגים אחרים בני התקופה.

צפון מערבה של ירושלים

אלי שילר (עורך)

אריאל 214, אב תשע"ו, 112 עמ'

חוברת זו מוקדשת לחלק הצפון מערבי של ירושלים, זו שבתוך החומות וזו שמחוצה להן, המכונה גם 'המתחם

היהדות במאה העשרים. הספר 'התפילה' פורסם ב-1954, כשנה לפני פרסום ספרו הנודע 'אלוהים מבקש את האדם', ושני הספרים משלימים זה את זה על דרך הניגוד. בספר זה עוסק השל במפגש של האדם עם האל דרך התפילה, במבע הייחודי שלו המזלג בין פילוסופיה עמוקה לבין הבעה רגשית רבת עוצמה. לספר נוסף פתח דבר מאת סוזן השל – בתו של המחבר – המציג מבט אישי על השל האדם המתפלל, ומבוא מאת המתרגם, דרור בונדי, הממקם את הספר